ހުކުރުދުވަހު ފަތިސް ނަމާދުގައި އައްސަޖްދާ ސޫރަތާއި އަލްއިންސާން ސޫރަތް ކިޔެވުމުގެ ހިކްމަތްތަކުގެ ތެރެއިން

އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރަޝީދު މޫސާ

8 ނޮވެމްބަރ 2021

Share on facebook
Share on twitter
Share on telegram
Share on whatsapp

ހިރިމި ރަސޫލާ ﷺ ހުކުރުދުވަހު ފަތިސް ނަމާދުގެ ފުރަތަމަ ރަކުޢަތުގައި ސަޖިދަ ސޫރަތް ދެވަނަ ރަކުޢަތުގައި އަލްއިންސާން ސޫރަތް ކިޔަވާ ވިދާޅުވެފައި ވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނު މި ގޮތަށް ޢަމަލު ކުރެއްވުމުން އަޅުގަނޑުމެން މުސްލިމުންނަށް މި ކަން ކުރުން މުސްތަޙައްބުވެގެން ދާނެއެވެ.

މާތް ﷲ ގެ ދަރުމަވަންތަ ރަސޫލުންނަށް ޢަބްދުއްލާހި އިބްނު ޢައްބާސްގޮފާނުގެ އަރިހުން ރިވާވެގެން ވެއެވެ. ((أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ كان يَقرَأُ في صَلاةِ الفَجرِ يَومَ الجُمُعَةِ: تَنزيلُ، السَّجدَةَ، وهل أَتى على الإنسانِ - ރަސޫލާ ﷺ ހުކުރުދުވަހު ފަތިސްނަމާދުގެ ފުރަތަމަ ރަކުޢަތުގައި އައްސަޖްދާ ސޫރަތް ދެވަނަ ރަކުޢަތުގައި هل أتى على الإنسانِ ސޫރަތް ކިޔަވައި ވިދާޅުވިއެވެ.)) މި ހަދީޘް އަބޫހުރައިރާގޮފާނާއި އިބްނު މަސްޢޫދުގޮފާނު ވެސް މި ގޮތަށް ރިވާކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. މި ހަދީޘްތަކަށް ބައްލަވައި އިލްމުވެރިން ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި ހުކުރުދުވަހު ފަތިސް ނަމާދުގައި މި ދެ ސޫރަތް ކިޔެވުން ސުންނަތްވެގެން ވެއެވެ.

ފުރަތަމަ ރަކުޢަތުގައި އައްސަޖްދާ ސޫރަތް ކިޔަވަން އެންގެވީ މި ސޫރަތުގައި ސަޖިދަ ވަގެއް އޮންނާތީ ނޫން ކަމަށް އިލްމުވެރިން ވިދާޅުވެއެވެ. އެހެނަސް އެއީ މި ދެ ސޫރަތުގައި ހިމެނޭ ހިކްމަތްތެރި ބަސްފުޅުތަކާ ހުރިއެވެ. މި ސޫރަތްތަކުގައި އާދަމުގެފާނު ހެއްދެވި ވާހަކަ އައިސްފައި ވެއެވެ. އެއަށްފަހު އާދަމުގެފާނުގެ ނަސްލު

ހެއްދެވުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާން ކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. الله ވަޙީ ކުރެއްވިއެވެ. ((ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ * ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالأَبْصَارَ وَالأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ - މާނައަކީ: ދެން އެކަލާނގެ އެ އިންސާނާގެ ދަރިފަސްކޮޅު ދެރަވެގެންވާ ފެނެއްގެ خلاصة އަކުން ހެއްދެވިއެވެ. (8) ދެން އޭނާއަށް ފުރިހަމަ ސިފަ ދެއްވައި، އެކަލާނގެ روح ފުޅުން އޭނާއަށް ފުމެލުއްވިއެވެ. (އެބަހީ: ފުރާނަ އެޅުއްވިއެވެ.) އަދި އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް އިވުމާއި ފެނުމާއި ހިތްތައް ދެއްވިއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން شكر ކުރަނީ ވަރަށްވެސް މަދުންނެވެ.)) އެއަށް ފަހު އިންސާނާގެ ނިމުމާ އޭނާ ދުނިޔޭގައި ކުރާ ޢަމަލުތަކަށް ޖަޒާ ދެއްވާން ވާހަކަ ބަޔާންކުރައްވާފައި ވެއެވެ. އެހެންކަމުން މިއީ އިންސާނާ އެކަލާނގެ ވިސްނައި އޭނާގެ ނަފްސު ނަޞޭޙަތްލުމަށް ބަލައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދުވަހުގައިވާ ނަސޭހަތުގެ އިތުރު ބަސްފުޅުތަކެއް ހިމެނޭ ސޫރަތެކެވެ.

ދުވަސް ސޫރަތަކީ އަލްއިންސާން ސޫރަތެވެ. މި ސޫރަތަށް އައްދަހްރު ސޫރަތުގެ ނަން ވެސް ދެވިފައި ވެއެވެ. މި ސޫރަތް ފެށިގެން އިންސާނާ ހެއްދެވުމާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. އޭނާ ހެއްދެވުމުގެ ކުރީގެ ވާހަކަތަކުންނެވެ. އަލްއިންސާން ސޫރަތް ފެށިގެންވަނީ ވަޙީ ކުރެއްވިއެވެ. ((هَلْ أَتَىٰ عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْـًٔا مَّذْكُورًا- ނަންގަނެވިގެންވާ އެއްޗެއްކަމުގައި އިންސާނާ ނުވާ ޒަމާނެއްކަމެއް، އެ އިންސާނާގެ މައްޗަށް އައިކަން ކަށަވަރެވެ.)) މި އާޔަތުގައި މާތްالله އިންސާނާއަށް މި އިންޒާރު ކުރައްވަނީ މި ބިންމަތީގައި ތިބޭގޮތް ނުގެނުމަށެވެ. އޭނާ ވުޖޫދުވުމުގެ ކުރީގައި ވެސް ނުވާ ދުވަސްތަކެއް ވާކަން އަންގަވައެވެ. މާތް الله އިންސާނާ ހެއްދެވީ އިމްތިޙާނުކުރެއްވުމަށް އެ ޓަކައި ދިނީ އެބަހީ އަޑު އަހާ ވިސްނާ ކަންތައްތައް ދެއްވައި ފުރިހަމަކޮށް ހެއްދެވިއެވެ. އެހެންކަމުން އިންސާނާ (ޙަޤީޤަތް ދެނެގަތުން) ފުރިހަމަކޮށް ހެއްދެވިއެވެ. އިންސާނާ ފަހު ހަމަޖެއްސެވީ ފުރިހަމަވެސް. އަލްއިންސާން ސޫރަތުގައި الله އަށް ޝުކުރުވެރިވާ އިންސާނުންނަށް ހުރި ފަރާތާއި ޖަޒާދޭ ވާހަކަ ބަޔާން ކުރައްވައިފައެވެ. އޭނާއަށް ޖަޒާދޭ ދެއްވުމަށް ބަޔާއި ގެދޮރުވެރި ސިލްސިލާތަކަށް ކަސްބަނޑު އަޅުވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން ގަދަހުޅު އަނދަވަދާ ނަރަކައަށް އޭނާ އެއްލާލެވޭނެއެވެ. الله ޖައްލަ ވަ ޢައްލާ ވަޙީ ކުރައްވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައި ވެއެވެ. ((ހަމަކަށަވަރުން، ތިމަންރަސްކަލާނގެ كافر ންނަށްޓަކައި ސިލްސިލާތަކާއި، ކަސްބަނޑުތަކާއި، އަނދަވަދާ ހުޅުގަނޑު ނަރަކަ، ތައްޔާރުކުރައްވައިފީމެވެ.))

މި ސޫރަތުގެ ބޮޑު ބައިގައި ޙަޤީ މުއުމިނުންގެ ވާހަކަތަކެވެ. އެމީހުންނަށް ހުރި މަތިވެރި ނިޢުމަތްތަކުގެ ވާހަކައެވެ. މާތް الله ސުބުޙާނަހޫ ވަ ތަޢާލާ ވަޙީ ކުރައްވައެވެ)) .وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَا۠ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ ۖ وَحُلُّوٓا۟ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾- އަދި ރިހިނާ ކަންވާރުތަކާއި، ފުރިހަ ތިރިތަކާއިގެން އެމީހުންގެ ދޮރުގައި ބުރުޖެހޭނެއެވެ. އެ ތަކެތި ބިއްލޫރި ފަދައިން ވެއެވެ. (15) ރިހީގެ ބިއްލޫރި ތަކެތެވެ. އެމީހުން عدد ކޮށް، އެ ތަކެތި މިންވަރު ކުރާނެއެވެ. (އެބަހީ: އެ ތަކެތީގެ ބޮޑުކަމާއި މިނާއި އެ ތަކެތި ބަޔަކީ ވަގުތީ ތަކެތި، އެމީހުން ބޭނުންވާތަކަށް ކަނޑައެޅޭނެއެވެ.) (16) އަދި އެތަނުގައި އެމީހުންނަށް ރަހަވެރި ބުއިމުގެ ދަރަވަރު އެކޮޅަށް ދެމިހުރެވޭ ވަރި، زنجبيل އެވެ. (17) (އެއީ) އެތަނުގައިވާ سلسبيل އޭ ނަމަކަށް ކިޔާ ފެންތާރެކެވެ. (18) އަދި ޖަވާނާކަމުގައި

ދާއިމީ ޒުވާން ފިރިހެންކުދިން، އެއުރެންގެ خدمة ގައި ބެހެއްޓިގެންވެއެވެ. ތިބާއަށް އެކުދިން ފެނިއްޖެނަމަ، އެކުދިންނީ، އެތަންމިތަނަށް ވިހުރުވައިލާފައިވާ ރަން މުތުތަކެއްހެން ތިބާއަށް ހީވާނެއެވެ. (19) އަދި ތިބާއަށް އެތަން ފެނިއްޖެނަމަ (ސުވަރުގެވާސީންނަށް) نعمة އާއި، ބޮޑުވެގެންވާ ވެރިކަމެއް ތިބާއަށް އެތަނުން ފެންނާނެއެވެ. (20) ފެހިކުލައިގެ سندس ރޭޝަމާއި، إستبرق ރޭޝަމުން އެއުރެންގައި ރޭޝަން ހެދުން ވާނެއެވެ. އަދި ރިހި އުނގަލުކަން އެއުރެން ގަހަނާ އަޅުއްވާނެއެވެ. އަދި އެއުރެންގެ ވެރިރަސްކަލާނގެ، އެއުރެންނަށް ސާފު طاهر ބުއިމެއް ބޯންދެއްވާނެއެވެ. (21) (އަދި އެއުރެންނަށް އަންގަވާނެއެވެ.) ހަމަކަށަވަރުން، މިކަންތައްވަނީ، ތިޔަބައިމީހުންނަށް (ހެޔޮ) ޖަޒާއެއް ކަމުގައެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ މަސައްކަތަކީ، شكر ލިބިގެންވާ ކަމެއްކަމުގައި ވެއެވެ((22) .

ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާ ވިދާޅުވިއެވެ. ((ހުކުރު ޚުޠުބާތަކުގައްޔާއި އީދު ޚުޠުބާތަކުގައި މުއުމިނުންނަށް ޙާއްޖަވެގެން ނުވާ ކަންތައްތައް އުނގަންނައި ރަނގަޅުކޮށްދިނުމުގައި ޚުޠުބާ ނިސްބަތްކުރައިގެން ނުވާނެއެވެ. ރަސޫލާގެ ޚުޠުބާތަކުން ހަބަރު ދެއްވި ގޮތަށް އަޙްކާމުތަކުގެ މަތިން ޚުޠުބާތައް ވާނީއެވެ. ކިޔައިދީ ރަސޫލާ ﷺ ދެއްވި ޚުޠުބާތަކުގައި ق ސޫރަތް ކިޔަވާދެއްވި ދުވަސްތަކެއްވާނެއެވެ. ހުކުރު ދުވަހު އައްސަޖިދާ ސޫރަތާއި އަލްއިންސާން ސޫރަތް ކިޔަވާދެއްވީ މިހެންވެގެންނެވެ. މި ދެ ސޫރަތުގައި ހުރި ކަންކަމަށްޓަކައެވެ. އާދަމުގެފާނު ހެއްދެވުމާއި، ނަފުސް ދިރުއްވާ ވާހަކަ ވެއެވެ. އާދަމުގެ ދަރިކޮޅު ކުރެއްވި ވާހަކައާއި ޤިޔާމަތުގެ ވާހަކަ އަދި ސުވަރުގޭ ވެއެވެ.

ހުކުރު ދުވަހާ ބެހޭގޮތުން ވާރިދުވެފައިވާ ބަސްފުޅުތަކަށް ބަލާއިރު އާދަމުގެފާނު ހެއްދެވީ ހުކުރު ދުވަހުއެވެ. އެކަލޭގެފާނު މި ބިމަށް ފޭބެވީ ވެސް ހަމަ ހުކުރު ދުވަހުއެވެ. ޤިޔާމަތް ވާނީ ވެސް ހުކުރުދުވަހުއެވެ. އެހެންކަމުން ހުކުރުދުވަހާ މި ދެ ސޫރަތުގައި އައިސްފައިވާ ވާހަކަތަކާ ވަރަށް ގުޅުން ބޮޑެވެ.